

ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΔΑΠΑΝΗ, ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Β'. | ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ τῇ 2 Ἰουνίου 1912 | ΑΡΙΘ. 61

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Σμύρνῃ	Γρ. ἀργ.	24
» τὰς ἐπαρχίας.	»	30
» τῆ ἐξωτερικῆ	φρ. χρ.	7
» Ἀμερικῇ	φρ. χρ.	10

* Ἐναστικὸν τεύχος μεταλ. 2

Ο ΑΠ. ΠΕΤΡΟΣ ΑΡΝΟΥΜΕΝΟΣ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΡΦΥΡΟΥΣ ΚΩΔΗΞ

ΓΝΩΣΤΟΣ ΥΠΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Ν.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ Ε΄ ΑΙΩΝΟΣ

Α΄.

Ὁ νεωστὶ ἀνακαλυφθεὶς κώδηξ τῆς Κ. Δ.—Ἐνέργειαι ἀποτυχοῦσαι ξένων σοφῶν πρὸς ἀγοράν τοῦ ἐν λόγῳ Κώδηκος.—Ἐνέργειαι τοῦ ἐν Κων)πόλει Ῥωστικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἡ ἀγορὰ τοῦ Κώδηκος ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτ. πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν Νικολάου Β΄.—Ἡ κατάθεσις αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆ ἐπινεύσει ἐν τῇ ἐν Πατρὸς πόλει Αὐτοκρατορικῇ Δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1896 ἕξ εὐρωπαϊκῶν ἑφημερίδων κατ' ἀρχὰς καὶ εἶτα κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Theologische Literaturzeitung» (1) ὡς καὶ ἐκ συντόμου τινὸς περιγραφῆς ἐν τῷ «Νεολόγῳ» Κωνσταντινουπόλεως(2) τοῦ κ. Α. Μ. Λεβίδου ἔγνωμεν τὸ πρῶτον ὅτι ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐν τινι κωμοπόλει Σαρμουσα-

(1) Τοῦ 1896 ἔτ. 18 Ἰουλίου ὑπ' ἀριθ. 15 S. 393—394.

(2) Κατ' Ἰούλιον τοῦ 1896 ἔτ. ὑπ' ἀριθ. 8088.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ «Ι. ΠΟΛΥΚΑΡΓΙΟΥ»

ἐπιθυμοῦσα ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ παράσχη τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ ἀληθῆς πνευματικὸν ἐντρυφήμα, προῖδν καλᾶμου γλαφυροῦ καὶ μελέτης ἐμπεριστατωμένης καὶ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ κύρους, ἀφ' ἑτέρου δὲ διεγείρῃ τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον τῶν ὁμογενῶν πρὸς διάσωσιν καὶ περιουλλογὴν τῶν πολυτίμων κειμηλίων, ὅσα ἡμῖν οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐκληροδότησαν καὶ πρὸς μελέτην καὶ σπουδὴν αὐτῶν, λίαν εὐχαρίστως φιλοξενεῖ εἰς τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ τὴν παρὰ πόδας μελέτην τοῦ δεινοῦ περὶ τὰ παλαιογραφικὰ ζητήματα καὶ γνωστοῦ τῷ ἐ.

κλή (3) καλουμένη ὑπαγομένη εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας διεσώζετο πανάρχαιόν τι ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἄριστα καλλιγραφημένον κεφαλαίοις ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς γράμμασιν ἐκ τῶν *δουχοειδῶν* λεγομένων, ἐπὶ ἰοχρόου μεμβράνης λίαν λεπτῆς καὶ διαφανοῦς.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, ἰδίως τῶν «Ἡμερησίων Νέων» τοῦ Λονδίνου, ἐπληροφορήθημεν ὅτι ὁ β' γραμματεὺς τοῦ ἐν Κανταβρυγία Πανεπιστημίου, ὅστις ἐγίνωσκε ἀπὸ τοῦ 1883 τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐν λόγῳ χειρογράφου Κώδικος, ἀνήγγειλε τοῦτο συναινέσει τοῦ Λόρδου Σαλισβουρῆ τῷ 1886 εἰς τὸν σοφὸν Καθηγητὴν Ρόβινσον, ὅστις ἔσπευσε πάραυτα ἵνα διαπραγματευθῆ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἐγ' λόγῳ πολυτίμου Κώδικος διὰ μέσου πρακτόρων Μισσιοναρίων τῶν πέραξ μερῶν Ἀγγλων τε καὶ Ἀμερικανῶν, καὶ ὅτι αἱ περὶ τῶν ὁ λόγος διαπραγματεύσεις ἀπέτυχον. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν τοῦ 1896 τῇ ὑποδείξει τοῦ Καθηγητοῦ Γιοανπολί ἤρξατο διαπραγματευόμενος τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ ὁ κ. Dean Burgon διὰ τῶν ἱερέων W. H. Simcox καὶ H. D. Grissell, ἀλλὰ καὶ αἱ διαπραγματεύσεις τούτων ἐναυάγησαν.

(3) Ἡ κωμόπολις αὕτη τὸ πάλαι ἐκκαλεῖτο Σκυθισσὴ κατὰ τὸν Στράβωνα καὶ Σκορδίσκα ἐκ τοῦ ἐμωνύμου ἔρους Σκορδίσκου, ὑπάγεται δὲ πολιτικῶς τῇ Νομαρχίᾳ Σεβαστείας. Καὶ πρὸ ὀλίγων μὲν ἐτῶν ὠνομάζετο αὕτη Σαρμουσακλή ἢ Σάρμισα, πρὸ 30ετίας ὅμως Ἀυτοκρατορικῆ διατάγματι μετεκλήθη «Μπινγιάν Χαμιδ» ἢ «Χαμιδιές» καὶ διατελεῖ νῦν ἔδρα ὑποδιοικήτου, κειμένη Ἰνδοτιανοπολιτικῶς τῆς Καισαρείας εἰς ἀπόστασιν 50 μιλίων ἤτοι δεκάκρον δι' ἵππου, περιέχει οἰκογενείας ὀρθοδόξους ἐκτὸν πενήτηκότα καὶ ἀσὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου μεθ' ἁγιαζματος.

πιστημονικῶ κόσμῳ καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ μελετῶν καὶ δημοσιευμάτων ἀξιοτίμου κ. Γεωργίου Π. Βεγλερῆ.

Τὴν πράξιν αὐτῆς ταύτην ἡ Διεύθυνσις πέποιθεν ὅτι θέλουσιν ἐκτιμήσει διόντως οἱ φίλοι ἀναγνώσται πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῶν ὁποίων δὲν γίνεται φειδώ.

Συνιστῶσα δὲ πᾶσιν προσεκτικὴν αὐτοῦ μελέτην καὶ ἐπιφυλασσομένη ἐν τῷ ἐπομένῳ φυλλάδιῳ γὰ δημοσιεύσῃ σχετικὰς αὐτῆς κρίσεις ἢ Διεύθυνσις εὐχαριστεῖ καὶ δημοσίᾳ θερμοῶς τῷ ἐλλογιμωτάτῳ συγγραφεῖ αὐτῆς καὶ πέποιθεν ὅτι καὶ ἄλλα αὐτοῦ μελετήματα θέλουσι κοσμήσει' οὐκ εἰς μακρὸν τὰς στήλας τοῦ προφιλοῦς ἡμῖν περιοδικοῦ τούτου.

Ἐκ δὲ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῷ περιοδικῷ «Theologische Litteraturzeitung» ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Gaspar René Gregory, καταχωρηθέντων ὡς ἐν τοῖς σοφοῖς αὐτοῦ προλεγόμενοις τῆς ὀγδόης ἐκδόσεως τῆς Τίσσενδορφείου Καινῆς Διαθήκης, ἔγνωμεν ὅτι κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1886 ὁ καθηγητῆς Δημητριάδης (κατ' ἄλλους καὶ ἀρχιμανδρίτης) ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἐν λόγῳ σοφὸν Gregory, ὄντα τότε ἐν Ῥώμῃ, ὅτι καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ 1886 ἔγνωρίζεν ὅτι ἐν τινι χωρίῳ παρὰ τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας ὑπῆρχε βασιλικὸς Κώδιξ, ἥτοι Εὐαγγέλιον ἀρχαιότατον ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένον, ὅπερ προσεπάθησε μὲν ἵνα ἀγοράσῃ διὰ τὴν Βατικανὴν βιβλιοθήκην, ἀλλ' ὅτι ἀπέτυχε, προσέθηκε δὲ ὁ σοφὸς Gregory ὅτι παρὰ τῷ ἐν λόγῳ Δημητριάδῃ εἶδε καὶ πανομοιότυπον τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμάθομεν ἐπίσης ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ ἐν τῇ Ῥοβερτεῖῳ Σχολῇ Κωνσταντινουπόλεως καθηγητοῦ Ἀλβέρτου Λόγγκι καὶ τὴν φωτογραφίαν ἐνὸς φύλλου τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου εὗρισκομένου εἰς χεῖρας νέου τινος ἐκ Καππαδοκίας καὶ περιέχοντος τὸ κείμενον τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου XVII—14—23 (1) καὶ ὅπερ ἐπιστραφέν ἀκολούθως, ὡς εἶοικε, προσεκολλήθη ἐν τῷ Κώδικι. Τῆς φωτογραφίας ταύτης τοῦ Α. Λόγγκι ἔλαβε γνῶσιν καὶ ὁ Δόκτωρ Rendel Harris.

Ἐκτε τοῦ πανομοιότυπου ὡς καὶ τῆς φωτογραφίας τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ὁ σοφὸς Gregory ἔγνω τὸ πρῶτον ἤδη καὶ παρεδέξατο δεῖν ἡ γραφὴ τοῦ ἐν λόγῳ Κώδικος παρουσίαζε μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τίσσενδορφ γνωστοῦ τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ Πορφυροῦ Κώδικος ὑπὸ τὸ στοιχεῖον N, ἐξ οὗ ὑπῆρχον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνωστὰ μόνον τεσσαράκοντα πέντε φύλλα, ἥτοι ἑξ φύλλα ἐν Ῥώμῃ, δύο ἐν Βιέννῃ, τέσσαρα ἐν Λονδίῳ καὶ τριάκοντα τρία ἐν τῇ ἐν νήσῳ Πάτμῳ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ περιῶν ἀνέφερον ὁ I. Σακκελίων ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ τῆς βιβλιοθήκης· τῆς ἐν λόγῳ ἱερᾶς Μονῆς.

Πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου κώδικος ἐξηκολούθουν καταβαλλόμεναι ἐκάστοτε σπουδαῖαι ἐνέργειαι. Οὕτως ὁ καθηγητῆς Λόγγκι (Albertus L. Longus), διατρίβων ἐν Κ)πόλει, κατέβαλε πολλοὺς κόπους καὶ παντοῖα μετεχειρίσθη μέσα ὅπως ἀποκτήσῃ τὸν ἐν λόγῳ κώδικα, ἀλλὰ τὰ παρουσιαζόμενα προσκόμματα, ὡς ἔγραψεν ἀλληλοδιαδόχως τῷ σοφῷ Gregory, ἀπεθάρρυναν τελείως αὐτόν. Κατ' ἀντίθεσιν μέχρι τοῦ ἔτους 1896 οὐδεὶς

(1) Ἴδε προλεγόμενα εἰς τὴν Τίσσενδορφεῖον ὀγδόην ἐκδοσὶν τῆς Κ. Δ. σελ. 565, 669, 728, 852, 1309 καὶ 1313.

οὐδέποτε οὔτε Μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ταύτης οὔτε ἀρχαιολόγος οὔτε διδάσκαλος οὔτε ἰδιώτης τις λόγιος ἀνεκοίνωσέ τί ποτε εἰς τὸ ὀρθόδοξον δημόσιον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐν λόγῳ πολυτιμοτάτου καὶ ὑφ' ὕλας τὰς ἐπόψεις ἀπαραμίλλως σπουδαιοτάτου τούτου Εὐαγγελίου, τοῦ ἀπὸ τοσούτων αἰώνων ἀποτεθησαυρισμένου ἐν τῇ κόμῃ *Σαρμουσακλῆ* καὶ ἀπειριορίστου εὐλαβείας ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀπολαύοντος. Ἄπαξ μόνον ἀπὸ 25τίας ὁ ἀποθανὼν Μητροπ. Καισαρείας Ἰωάννης, ὡς ἐπληροφορήθημεν παρὰ τῶν κατοίκων τῆς ἐν λόγῳ κωμοπόλεως, εὗρισκόμενος ἐν τῇ περιουσίᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ ζητήσας ὅπως ἐξετάσῃ ἐπισταμένως τὸ πολυτιμον τοῦτο Εὐαγγέλιον, παρέλαβεν ἐν τῇ ἐκ τῆς κόμης ἀναχωρήσει αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' οἱ κάτοικοι οἵτινες εἶχον ἀπειριορίστον εὐλάβειαν πρὸς τὸ πανάρχαιον τοῦτο κειμήλιον, ὡς ἐλέχθη, μαθόντες ὅτι ὁ Μητροπολίτης αὐτῶν ἀπελθὼν συμπαρέλαβε τοῦτο μεθ' ἑαυτοῦ ἐξῆλθον ἀπαξάπαντες εἰς συνάντησιν αὐτοῦ καὶ διαμαρτυρούμενοι παρέλαβον τοῦτο παρ' αὐτοῦ καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὸν ἐνοριακὸν ναὸν τοῦ *Ἁγίου Νικολάου* ἐν τῇ κόμῃ αὐτῶν ἐνθα ἀπ' αἰῶνος ἐφυλάσσετο.

Ἐπορίας ἄξιον τυγχάνει πῶς οὐδεὶς τῶν κατὰ καιροὺς Μητροπολιτῶν Καισαρείας ἐφρόντισεν ἵνα ποιήσῃται λόγον περὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ κειμήλιου εἴτε γράφων τι περὶ τούτου πρὸς τὴν μεγάλην Ἑκκλησίαν, εἴτε σημειῶν τι ἐν τινι Περιοδικῷ πρὸς γνῶσιν τοῦ ὀρθοδόξου δημοσίου περὶ τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς τοιούτου πολυτιμοτάτου Εὐαγγελίου ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ, ἐν ᾧ ἅπας ὁ Καθολικὸς καὶ Διαμαρτυρούμενος κόσμος οὐ μόνον ἐγίνωσκε τὰ καθέκαστα περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπανειλημμένως διεπραγματεύετο ὅπως περιέλθῃ τοῦτο εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον ὅμως τοῦ ἔτους 1895 ὁ ἐκ Πετροπόλεως Ῥώσος Ἀρχαιολόγος καὶ βυζαντινοδίφης *Ἰάκωβος Ἰωάννοβιτς Σμυρνῶφ*, ἐπάξιος μαθητὴς τοῦ περιωνύμου ἀνα τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον Ῥώσου ἀκαδημαϊκοῦ *Νικοδήμου Πάβλοβιτς Κοντακῶφ*, λαθὼν ἐν περιουσίᾳ ἀνα τὴν Μικρὰν Ἀσίαν χάριν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐπισκεφθεὶς τὴν κωμόπολιν Σαρμουσακλῆ ἔμαθε τυχαίως παρὰ προκρίτου τινὸς Ἀναστασίου Παπαδοπούλου φαρμακοποιοῦ οὐ μόνον τὴν ὑπαρξὴν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτιμοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκάστοτε καταβληθείσας ἐπιμόνους προσπάθειάς παρὰ τε Δυτικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἐν λόγῳ κειμήλιου, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπεξήγησε πάραυτα ἵνα ἴδῃ τοῦτο, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος αὐτῷ ἐνὸς καὶ μόνου φύλλου τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου ὁ *Ἰάκωβος Σμυρνῶφ* ἀντελήφθη πάραυτα τὴν μεγάλην αὐτοῦ

-αξίαν, ἔξαιτησάμενος δὲ καὶ ἐτέρας περὶ τοῦ ὅλου κειμηλίου συμπληρωμα-
 τικὰς πληροφορίας, προέβη ἀμέσως εἰς διαπραγματεύσεις περὶ προσφορᾶς
 τοῦ Κώδηκος τούτου εἰς τὸν αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν **Νικόλαον**
 τὸν Β΄ ἐναντι χορηγίας 900—1000 λιρῶν ὀθωμανικῶν τῇ ὀρθοδόξῳ Κοι-
 νότητι, τοῦθ' ὅπερ, ἀναλογιζομένης κυρίως ὅτι τὸ κειμήλιον θὰ περιήρχετο
 εἰς τὴν κατοχὴν ὀρθοδοξοτάτου Μονάρχου, ἐγένετο παρ' αὐτῆς προθύμως
 ἀποδεκτὸν. Ἐκ συμφώνου λοιπὸν μετὰ τῶν ἐπιτρόπων τῆς Κοινότητος ὁ
 μὲν **Ἰάκωβος Σμυρνῶφ** παραχρῆμα ἀνεκοίνωσε τὰ συμφωνηθέντα εἰς
 τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρέσβευτὴν τότε τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρον Ἰ-
 ωάννοβιτς Νελίδωφ, οἱ δ' ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ τῆς ὡς εἴρηται κώμης εἰς
 τοὺς ἐν Κων)πόλει ἔμπορευομένους συμπολίτας αὐτῶν κ. κ. Παπάζογλου
 καὶ Δεμιρτσόγλου ἐγραψαν ὅπως τὸ παρ' αὐτοῖς εὐρισκόμενον ἐν φύλλον
 τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου παρουσιάσωσιν εἰς τὸν ἐν Κων)πόλει διευθυντὴν
 τοῦ Ῥωστικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν Θεόδωρον
 Ἰωάννοβιτς Οὐσπένσκη, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐπανελθὼν δὲ κ. Σμυρνῶφ
 εἰς Κων)πολιν κατὰ Νοέμβριον ἰδίου ἔτους καὶ συνεννοηθεὶς κάλλιον μετὰ
 τοῦ κ. Θεοδ. Οὐσπένσκη, ἐπανελάβε καὶ πάλιν τὴν πρὸς τὸν κ. Αλ. Νελί-
 δωφ αἴτησιν αὐτοῦ πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἀγορᾶς ταύτης, οὗτος δὲ ἐμπνεό-
 μενος ἀείποτε ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς ἀκόμη ἰδέας ὅτι ἡ γαλουχηθεῖσα ὑπὸ τοῦ
 Βυζαντίου Ῥωσσία ἔχει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἠθικὸν καθήκον ἐπιβαλλόμενον
 αὐτῇ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων καὶ δικαίωμα ἀπαρασάλευτον ὡς ἐκ
 τῆς θέσεως αὐτῆς ἵνα προνοῇ περὶ τῶν ζώντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ χριστιανι-
 κῶν μνημείων καὶ περιφρουρῇ ταῦτα πρὸς δόξαν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐπι-
 στήμης, ἔσπευσεν ἵνα ἐξαγγείλῃ τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸν τότε Διευ-
 θυνητὴν τῆς ἐν Πετροπόλει Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης κ. **Μπιτσκόφ**,
 πέμψας πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἐν λόγῳ φύλλον τὸ ἀπεσπασμένον ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 Εὐαγγελίου τούτου, ἀλλ' οὗτος θεωρήσας ὑπέρογκον τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς
 οὐδόλως ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ κ. Νελίδωφ. Ὁ
 πρέσβευτὴς ὁμῶς οὐδόλως ἀποθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς ἀποποιήσεως ταύτης ἀπε-
 τάθη πάραυτα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ῥωσικῆς Ἀκαδημίας Μέγαν Δούκα
Κωνσταντῖνον Κωνσταντίνοβιτς, ἀδελφὸν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τῶν
 Ἑλλήνων, ὅστις ἀποδεξάμενος λίαν εὐγενῶς τὴν εἰσήγησιν ταύτην ἀνήγγ-
 γειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον τὸν Β΄, ὁ ὁποῖος
 πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι διεξάγουσι διαπραγματεύσεις πρὸς ἀπό-
 κτησιν τοῦ εὐαγγελίου τούτου, διέταξεν ἀμέσως ὅπως ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ
 ταμείου καταβληθῇ τὸ συμφωνηθὲν τίμημα τῶν χιλίων Ὄθωμανικῶν λι-

ρῶν (1). Οὕτω δὲ διὰ τοῦ ποσοῦ τοῦτου τοῦ δοθέντος τῇ Κοινότητι Σαρμουσακλῆ ὁ πολῦτιμος οὗτος Κώδιξ τοῦ εὐαγγελίου περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Ἀυτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσιῶν, μεταβάντος εἰς Σαρμουσακλῆ ἐν μέσῳ χειμῶνος τοῦ αὐτοῦ ἔτους τοῦ ἐν Ἰκονίῳ τότε Ῥώσου Προξένου **A. Δεβίτσκη** πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νενομισμένων διατυπώσεων, ὅστις διηγείτο ἡμῖν ὅτι ἡ ἀνσταθεῖσα αὕτη ἐντολὴ οὕτῳ ὑπῆρξε δυσχερεστάτη, καθόσον ἦν ἠναγκασμένος καὶ ἀναχωρῶν ἐκ τῆς κώμης ταύτης καὶ φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο κειμήλιον ὅπως διακόπη κατὰ πᾶν βῆμα τὴν ὁδοπορίαν αὐτοῦ ἀναχαιτιζόμενος ὑπὸ ἀναριθμίων κατοίκων Χριστιανῶν τῶν πέριξ μερῶν, σπυδρόντων τὸ ὕστατον ἵνα ἀσπασθῶσι τὸ ἐν λόγῳ κειμήλιον. Τοιοῦτοτρόπως τὸ πολῦτιμον τοῦτο Εὐαγγέλιον μετηνέχθη ἀσφαλῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κατετέθη ἐν τῇ αὐτόθι Ἀυτοκρατορικῇ Πρεσβείᾳ καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας πρὸς ἐπισταμένην μελέτην αὐτοῦ. Τότε ἀκριβῶς ἠτύχησαμεν, ἵνα ἴδωμεν τοῦτο ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ μελετήσωμεν αὐτό, ποιησάμενοι μάλιστα περὶ τούτου καὶ βραχεῖάν τινα ἀνακοίνωσιν ἐν τῇ ἐτησίᾳ συνεδριάσει τοῦ Ἰνστιτούτου κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1896 ἔτους. Ἄλλ' ὁ ἀκάματος περὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας τοῦ Βυζαντίου καὶ σοφὸς ἀκαδημαϊκὸς Θεόδωρος Ἰωάννοβιτς Οὐσπένσκις, ὁ πάνυ ἐπαξίως πρῦτανις νῦν διατελῶν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας, ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ ἐν Κων)πόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐμβριθεστάτην σύντομον περιγραφὴν τοῦ Εὐαγγελίου τούτου, (2) προσπαθήσας ἵνα διασαφηνίσῃ τὴν θέσιν, ἣν κατέγει τὸ ἐν λόγῳ κειμήλιον ἐν σχέσει πρὸς τὸν γνωστὸν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ Κώδικα ὑπὸ τὸ στοιχεῖον N. καὶ καθορίσῃ τὴν πρῶτην αὐτοῦ μορφήν. Εἶτα δὲ κατὰ τὸν Μάτιον τοῦ ἔτους 1896 μεταβάσα ἡ αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ πρεσβευτὴς κ. Νελιδάφ εἰς Πετρούπολιν παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον καὶ παρουσίασεν ὁμοῦ μετὰ τῆς ὡς εἴρηται μελέτης τοῦ Ῥωσικοῦ ἐν Κων)πόλει Ἰνστιτούτου εἰς τὸν Ἀυτοκράτορα Νικόλαον τὸν Β'. Ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης, παρατηρήσασα τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος καὶ θαυμασμοῦ, ἠὲ χαρίστησε τὴν αὐτοῦ Ἐξοχότητα καὶ διέταξεν ὅπως τὸ βασιλικὸν τοῦτο κειμήλιον κατατεθῇ ἐν τῇ ἐν Πετρούπολει Δημοσίᾳ Ἀυτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι εὗρισκεται.

(1) Αἱ προσφερθεῖσαι 1000 λίραι κατετέθησαν εἰς Τράπεζαν ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ διατηρεῖται διὰ τοῦ τόκου αὐτῶν τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον τῶν Σαρμούσων.

(2) Ἴδε «Ἐδήσεις Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐν Κων)πόλει» τόμον 1ον ἐκδ. ἐν Ὁδησσῷ.

[*Σημ.* Κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν πρῶτος ὁ σοφὸς Καθηγητὴς Ῥόβινσον ἠγγεῖλε διὰ τοῦ Λονδ. «Χρόνου» τὴν πώλησιν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου κώδικος ἀντὶ 1000 Τουρκικῶν λιρῶν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Νικόλαον τὸν Β', ἀνάγων τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον εἰς τὸ 400 ἐτ. Μ.Χ.]

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο ἀποτελεῖ σήμερον τὸν λαμπρότερον στολισμὸν τῆς ἐν λόγῳ Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης, καθιστάμενον ἀντικείμενον τῆς μελέτης τῶν Θεολόγων καὶ παλαιογράφων, κατετέθη δὲ ἐν λαμπρᾷ ὑελίῳ θήκῃ ἐν τῷ διαμερίσματι ἐνθα φυλάσσεται καὶ ὁ πολὺς Τισσενδόρφειος Σιναΐτικὸς Κώδιξ.

 Β'.

Πῶς, πότε καὶ ὑπὸ τίνος εὗρέθη ἐν τῇ κόμῃ Σαρμουσακλῆ ὁ πολυτίμος οὗτος πορφύρουξ Κώδιξ καὶ τίνες αἱ δοξασαὶ καὶ αἱ παραδόσεις τῶν κατοίκων ταύτης περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Κώδικος.

Αἱ μόναι πληροφορίαι ἃς ἔχομεν περὶ τῆς εὗρέσεως τοῦ Κώδικος τούτου εἰσὶν αἱ στηριζόμεναι ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς κόμης *Σαρμουσακλῆ*, καὶ καθ' ἃς ὁ ἐν λόγῳ Κώδιξ εὗρέθη ὑπὸ ποιμένος ἐντὸς πίθου κειμένου ὑπὸ τὴν γῆν παρὰ τοὺς πρόποδας ὄρους τινὸς οὐ μακρὰν τῆς κόμης διατελοῦντος, ἐδωρήθη δ' ὑπὸ τοῦ ρηθέντος ποιμένου εἰς τὴν αὐτόθι ἱερὰν ἐκκλησίαν τοῦ *ἁγίου Νικολάου*, ἢ κατ' ἄλλους εἰς τινὰ ἱερέα καλούμενον Ἐμμανουὴλ ἄλλ' ἐν κακῇ καταστάσει ὡς ἐκ τῆς ὑγρασίας, καὶ ὅστις Ἐμμανουὴλ προσληφθεὶς εἶτα ὡς ἐφημέριος τοῦ ἐν Σαρμουσακλῆ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐκόμισε μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ἐκ τῆς σήψεως περισωθέντα φύλλα τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου, ἅτινα συνέγραψεν ἐξ εὐλαβείας κινούμενος καὶ ἔδωκεν ἀναμῖξ ὡς νῦν ἔχει. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἕτεραι παραδόσεις περὶ αὐτοῦ παρὰ τοῖς αὐτοῖς κατοίκους, καθ' ἃς τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον ἀνήκεν ἄλλοτε τῇ Ἱερᾷ Βυζαντινῇ Μονῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κειμένη εἰς ἀπόστασιν εἰκοσι περίπου λεπτῶν τῆς κόμης Σαρμουσακλῆ παρὰ τὸ χωρίον *Κερκεμιζ* καὶ ὅτι, καταστραφείσης τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς (1) ἐξ ἐπιδρομῆς, κατεχώσθη ἐκεῖ που ἐν τῇ γῇ, ἀνευρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ διαληφθέντος ποιμένου.

---

(1) Κατὰ τὸν κ. Α. Μ. Λεβίδην ἐν τῇ συντόμῳ περιγραφῇ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν Καππαδοκίᾳ τῆς Λυκαονίας «ἐν μοναλίθις» Μονῶν, οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἔνεκα καιρικῶν περιστάσεων καὶ συνεπείᾳ καταρρεύσεως τῶν κελλίων τῆς Μονῆς καὶ πλείστου μέρους τοῦ Ναοῦ αὐτῆς διεσκορπίσθησαν ἀνά τὴν Ἀνατολήν.

Οὕτω μὴ ἔχοντες ἐτέρας θετικὰς πληροφορίας περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ «περὶ οὗ ὁ λόγος Κώδικος, ἐπαναπαυόμεθα κατ' ἀνάγκην εἰς τὰς περὶ τούτου παραδόσεις, ἀκολουθοῦντες τοῖς ἱεροῖς λογίοις τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου «Καὶ τὰς παραδόσεις ταύτας ὀφείλομεν εὐλαβεῖσθαι, καθότι οὐ πάντα δι' ἐπιστολῆς, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ἀγράφως· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἰς αὐτὰ εἰσὶν ἀξιόπιστα».

Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἢ περὶ εὐρέσεως τοῦ Κώδικος ὑπὸ τὴν γῆν παραδόσεις οὐδόλως τυγχάνει ἀπίθανος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἄλλοτε εὐρέθησαν πολλὰ καὶ διάφορα πολυτίμητα ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα ὑπὸ τὴν γῆν, ὡς π. Χ. ἐν τῷ χωρίῳ Σαρμουχ κατὰ τὸ 1779 καὶ ἐν Φάρασσα τὸ 1855 ἔτος κατὰ τὸν αὐτὸν κ. Α. Λεβίδην. Ἄλλως τε πασίγνωστον τυγχάνει ὅτι οἱ κάτοχοι πολυτίμων ἀντικειμένων ἐν Ἀνατολῇ ἔνεκα τότε καιρικῶν περιστάσεων διεφύλαττον αὐτὰ ἐντὸς πίθου ἢ ἄλλων ἀγγείων ἐντὸς τῆς γῆς κειωσμένων. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἱστορία διέσωσε πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁριγένους εὐρέσις τῷ 217 μ. χ. ἐν Ἱεριχοῦντι ἐντὸς πίθου ἑλληνικῆς μεταφράσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, κληθείσης ὑπ' αὐτοῦ *Πέμπτης*. Επίσης γνωστὸν ὅτι εὐρέθη ἐντὸς κιβωτίου ἐν Νικομηδείᾳ ἐπὶ αὐτοκράτορος *Κωνσταντίνου* τοῦ Μεγάλου τῷ 326 μ. Χ. τὸ Λουκιάνειον χειρόγραφον τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ ὁ αὐτὸς Λουκιανὸς κατὰ τὸν ὁμολογητικὸν αὐτοῦ ἀγῶνα διέσωσεν αὐτόθι.

Γραπτὰς μαρτυρίας περὶ τοῦ Κώδικος τούτου οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἠδύνατο ἵνα προσαγάγῃ, καθότι οἱ περιγράψαντες τὸν Κώδικα τοῦτον περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ εὐαγγελίου τούτου σημειώσεις. Ἐκτὸς τῆς χρονολογίας 1820 μετ' ἐπιγραφῆς ὅλων ἀκατάληπτου εἰς γλῶσσαν Τουρκικὴν διὰ χαρακτῆρων ἑλληνικῶν, ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ ἐπὶ τοῦ δεξιμάτου τοῦ βιβλίου προσκεκολλημένου «*Αὐτὸ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον πότε ἐγράφη καὶ πότε εὐρέθη ἀγνοοῦσιν ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς χώρας Σαρμουσακλή ὅμως κατὰ τὸ αὐμζ' ἐλθὼν ἐγὼ ὁ ἐν Ἱεροδιακόνοις ἐλάχιστος Γεράσιμος Μουταλάστιος εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ θεωρήσας τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἱερᾶς βίβλου σημειῶνω κἂν τὸν χρόνον καὶ τὸ ἔτος καθ' ὃ ἀγνοεῖται παρὰ πάντων ἡ χρονολογία αὐμζ' Ὀκτωβρίου κδ' . Ὁ τοῦ ἁγ. Καίσαρειας ἀρχιδ. Γεράσιμος*». Κάτωθι τῆς σημειώσεως ταύτης ἀναγινώσκειται ὡς διὰ γραφῆς ἐτέρας χειρὸς «*νῦν τοῦ αὐτοῦ δηλ: τοῦ ἁγίου Ναζιανζοῦ Ἱεροδιάκονος Γεράσιμος ἀπὸ Ἰνιζέσα ἔτους 1880, μηνὸς Σεπτεμβρίου*». (Ὁ Ἱεροδιάκονος οὗτος ἐγένετο μετὰ ταῦτα Μητροπολίτης

Ἀγκύρας). Ἀκολουθῶς ἀναγινώσκειται ἑτέρα σημείωσις, χαραχθεῖσα δι' ὀξέος ὄργανου κατὰ τὸ 1887 «*Μεθόδιος ἀρχιδιάκονος*» (ὁ μετὰ ταῦτα Καισαρείας).

Ἡμεῖς ὅμως μὴ παύσαντες ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου κώδικος ἵνα συλλέγωμεν πληροφορίας περὶ τοῦτου, ἠτύχησαμεν ἵνα εὐρωμεν πρό τινος ἐν τινι χειρογράφῳ Ἡμερολογίῳ αὐθεντικωτάτην πληροφορίαν καὶ περιγραφὴν τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ὑπὸ Ἰγνατίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ, τιτουλαρίου τῆς Μητροπόλεως Καισαρείας Γρηγορίου Σωτηρίου (τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν), ἀσπασαμένου τὸ μοναχικὸν σχῆμα κατὰ τὸ 1756 ἐν Ἀδριανουπόλει, ὅστις καταγόμενος ἐκ Κωνπόλεως καὶ περιηγηθεὶς τὴν Μικρὰν, Ἀσίαν ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ 1773—1775 καὶ τὸ χωρίον Σαρμουσακλῆ ἔνθα ἰδίῳις ὄμμασιν εἶδε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πολυτίμου Εὐαγγέλιον κατατεθειμένον ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου. Τὸ ἐν λόγῳ χειρόγραφον τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Ἰγνατίου περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ γνωστοῦ μεσαιωνοδίφου Μανουὴλ Ἰω. Γεδεῶν, ἐπέτρεψε δ' ἡμῖν οὗτος ἀβροφρόνως πᾶν τὴν φωτογράφησιν τῆς σελίδος ἐκείνης, ἔνθα γίνεται μνεῖα περὶ τοῦ ἡμετέρου κώδικος καὶ ἥτις ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

«Σαρμουσακλὶ χωρίον, τὸ πάλαι Σκορδίσκον, ἢ τῶν Σκορδῶν, ἢ κατὰ τὸν Στράβωνα Σκυθίσσην ἀπέχει τοῦ χωρίου Τζουκούρι ἐξ ὥρας, ἐδόθεν τοῦ ἐρυθροῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Καισαρείας ἀπέχον ἐξ ὥρας· εἰς τὰ στήθη τοῦ Σκορδίσκου ἢ Σκυθίσσης τοῦ ὄρους, τουρκιστὶ Σαρμουσακλ-δαγί, ἔχει καὶ πηγὰς ὑδάτων ἀνωτέρω τοῦ χωρίου ἀναβραστικὰς καὶ κρμνίζεται ἀνωθεν εἰς τὴν ἄκρην τοῦ χωρίου κάτω, ἔνθα καὶ μῦλοι, καὶ καλεῖται ὁ τόπος Γένιτσι, ἐντεῦθεν κάμει τὰς ἀρχὰς του ὁ Σκορδίσκος, ἢ Σκυθίσσης ποταμός, καὶ ὡσεὶ ὠρῶν τριῶν τόπον ῥέων πρὸς τὴν ἄρκτον, στρέφει πρὸς δυσμὰς καὶ μετὰ τὴν Καισαρείαν καὶ Ἐρκελίτ τρέχων (ἀπὸ μίαν ὥραν ἀφιστάμενος ἑκατέρωθεν) σμίγει περαιτέρω μὲ τὸν Μέλαν ποταμὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν Ἐρυθρὸν ποταμὸν. Οἱ ἐγχώριοι ζευγηλάται καὶ γεωργοί, γίνεται σίτος πολὺς καὶ κάλλιστος καὶ τὰ χρώματά των αἰτοφόρα· ἔχει ὀσπήτια Χριστιανῶν. . . καὶ μίαν ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου ἔνδον εἰς σπήλαιον λελατομημένον καὶ σύνεγγυς αὐτῇ ἢ ἐν τείχος ναοῦ μεγίστου φαίνεται λεγομένου τῆς Θεοτόκου, ὅνπερ ἔχουσιν οἱ Ἀρμένιοι περὶ αὐτὸν καὶ ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας φαίνονται ἐρριμμένοι κάτω λάμπαι τζακισμένοι καὶ τεθλασμένοι ἡμισυκολώνες καὶ κεφάλοκολώνες, καὶ παρακατιὸν ἐν παλαιὸν κτίριον τετράγωνον κατ' ἀνατολὰς ἰστάμενον, φαίνεται νὰ ἦτόν ποτε ἐκκλησία, ὅπερ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐνός Τούρκου. Εἶδον ἐνταῦθα καὶ ἡσπασθῆν (καθ' ἑκάστην Κυριακὴν αὐτὸ γὰρ μετὰ τὸ ἐωθινὸν ἀσπάζονται οἱ Χριστιανοὶ) ἐν

τετραευαγγέλιον μεμβροαῖνον, ἔχον φύλλα μὲν μαβιά καὶ μόρικα, στοιχεῖα δὲ τὰ γράμματα ὅλα ἀργυρογραμμένα, μόνον τὰ θεῖα ὀνόματα, Θεός, Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, ἅγιον Πνεῦμα, ὅσα ἀντὶ τῆς Θεότητος καὶ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς Θεοτόκου ἀναφέρονται, εἶναι χρυσογραμμένα, τελείας δὲν εὐρίσκεται μετὰ μελάνης οὐδὲ κἀν μία στιγμή· εἰσι δὲ στοιχεῖα μεγάλα οὐτωσί, ὡς ὀρῶνται, ἄπερ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα γράφω:

«Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἄνθρωπός τις ἐποίησεν

«Δεῖπνον μέγαν καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς (1).»

Διὰ τῆς πολυτιμοτάτης ταύτης περιγραφῆς ἡ ἱστορία τοῦ πολυτίμου τούτου Εὐαγγελίου προσκτᾶται νέαν ἀδιάσειστον μαρτυρίαν περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐν τῷ ναῶ τῆς περὶ ἧς εἴρηται κόμης κατὰ τὸν ιη' αἰῶνα.

Τοιαύτας πληροφορίας ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν, ὅσον ἡμῖν ἐνῆν, περὶ τοῦ κώδικος τούτου ἐξ ἀπασῶν τῶν δυνατῶν ἀπανθισθείσας πηγῶν πρὸς τελειοτέραν τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ θίγομεν διὰ τοῦ παρόντος κεφαλαίου, ἐξερεύνησιν.

(Ἐκολουθεῖ)

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 20 Μαΐου 1912.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

„ΠΕΡΙΠΑΤΕΙΤΕ ΕΩΣ ΤΟ ΦΩΣ ΕΧΕΤΕ“

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

(Κατὰ πιστὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ῥωσικοῦ ὑπὸ Σίμωνος Δ. Καζανουζηνοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 60 φυλλαδίου).

Η'.

Ἄγνωστον εἶναι, ἂν τὰ θεραπευτικὰ βότανα ἢ αἱ συμβουλαὶ τοῦ σοφοῦ ἰατροῦ ἐπενήργησαν ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου, ἀλλ' οὗτος πολὺ ταχέως ἀνέλαβε δυνάμεις, αἱ δὲ σκέψεις του περὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς τῷ ἐπάφησαν παράλογοι.

Ὁ ἰατρὸς παραμείνας ἀκόμῃ ἡμέρας τινάς, ἀνεχώρησεν. Ὁ δὲ Ἰουλίος κατόπιν τούτου ἠγέρθη, ἀφελούμενος δὲ τῶν συμβουλῶν του, ἤρχισε νέαν ζωὴν. Προσεκάλεσε διδασκάλους διὰ τὰ τέκνα του, ὁ ἴδιος δὲ παρηκολούθει τὰς σπουδὰς των.

Ἄπαντα τὸν χρόνον αὐτοῦ ἀφιέρου-

(1) Λουκ. XIV. 16.—Σφάζεται ἐν τῷ νῦν ὑπάρχοντι κώδικι.

εἰς τὰς κοινοτικὰς ὑποθέσεις καὶ ἐν-
τὸς ὀλίγου ἀπέκτησεν ἐν τῇ πόλει
μεγίστην σημασίαν.

Οὕτω παρήλθεν ἐν ὀλόκληρον ἔ-
τος, ὃ δὲ Ἰούλιος οὐδ' ἀπαξ ἐνεθυ-
μήθη τοὺς χριστιανούς. Εὐθὺς ὁμοῦ
κατόπιν, ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ ἐν
τῇ πόλει τῶν ἑκτακτον δικαστήριον,
ὅπως δικάσῃ τοὺς χριστιανούς.

Ἐν Κιλικίᾳ ἔφθασεν ἀπεσταλμέ-
νος τοῦ Ῥωμαίου Αὐτοκράτορος πρὸς
καταστολὴν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγ-
ματος. Ὁ Ἰούλιος ἤκουσε περὶ τῶν
μέτρων, ἅτινα ἐλήφθησαν ἐναντίον
τῶν χριστιανῶν. καίτοι δ' ἐφρόνει,
ὅτι ταῦτα ἀπέβλεπον τὴν χριστιανι-
κὴν κοινότητα, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἔζη
ὁ Παμφίλιος, ἀλλ' οὔτε κἂν τὸν ἐ-
σκέπτετο. Πλήν, μιᾷ τῶν ἡμερῶν,
ὅτε μετέβαινε διὰ τῆς πλατείας πρὸς
τὸ μέρος τῆς ὑπηρεσίας του, τὴν ἐ-
πλησίασε μεσήλιξ, πενιχρῶς ἐνδεδυ-
μένος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον κατ' ἀρ-
χᾶς δὲν ἀνεγνώρισεν. Ὁ ἄνθρωπος
οὗτος ἦτο ὁ Παμφίλιος. Μετέβαινε
πρὸς τὸν Ἰούλιον, κρατῶν ἀπὸ τῆς
χειρὸς παιδίον.

— Χαῖρε, φίλε, — τῷ εἶπεν ὁ
Παμφίλιος. — Ἐχω νὰ σοῦ καθυπο-
βάλω μίαν μεγάλην παράκλησιν,
ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω, ἂν θὰ θελήσῃς,
κατὰ τοὺς παρόντας διωγμούς ἐναν-
τίον τῶν χριστιανῶν, νὰ μὲ ἀναγνω-
ρίσῃς φίλον σου καὶ δὲν θὰ φοβη-
θῆς νὰ χάσῃς τὴν θέσιν σου, ἕνεκα
τῶν σχέσεών μας.

— Ἐγὼ κἀνένα δὲν φοβοῦμαι, —
ἀπήντησεν ὁ Ἰούλιος — καὶ ὡς ἀπό-

δειξιν σὲ παρακάλῳ νὰ ἔλθῃς μαζὺ
μου εἰς τὸ σπίτι. Καὶ μάλιστα θὰ ἀ-
φίσω τὴν ἐργασίαν μου, μόνον καὶ
μόνον διὰ νὰ ἡμπορέσω νὰ συνομι-
λήσω μαζὺ σου καὶ σοῦ φανῶ χρή-
σιμος.

Πηγαίνομεν. Τίνας εἶναι τὸ παι-
δίον αὐτό ;

— Εἶναι υἱός μου.

— Ἐν τούτοις ἡμποροῦσα καὶ νὰ
μὴ ἐρωτήσω. Ἀνεγνώρισα τὸ πρό-
σωπόν σου εἰς αὐτό. Ἀναγνωρίζω
καὶ τὰ γαλανὰ αὐτὰ μάτια καὶ ἡμ-
πορῶ νὰ μὴ ἐρωτήσω, ποῖα εἶναι ἡ
σύζυγός σου. Εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὡραία,
τὴν ὁποῖαν πρὸ ὀλίγων ἔτων εἶδα
μαζὺ σου.

— Τὸ ἐμάντευσες, — εἶπεν ὁ Παμ-
φίλιος. — Ὀλίγον ὕστερον ἀπὸ τὴν
τελευταίαν συνάντησίν μας, ἔγινε
σύζυγός μου.

Οἱ φίλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ Ἰουλίου.

Ὁ Ἰούλιος ἔκραξε τὴν σύζυγόν
του καὶ τῇ παρέδωκε τὸ παιδίον, ὃ
ἴδιος δὲ ὠδήγησε τὸν Παμφίλιον εἰς
τὸ πολυτελέστατον δωμάτιόν του.

— Ἐδῶ ἡμπορεῖς νὰ μοῦ διηγη-
θῆς τὰ πάντα. Κάνεις δὲν θὰ μᾶς ἀ-
κούσῃ. — εἶπεν ὁ Ἰούλιος.

— Δὲν φοβοῦμαι νὰ μὲ ἀκούσουν,
— ἀπήντησεν ὁ Παμφίλιος. — Καὶ
μάλιστα ἡ αἰτησίς μου δὲν συνίστα-
ται εἰς τὸ νὰ μὴ δικάσουν καὶ μὴ
καταδικάσουν τοὺς χριστιανούς ἐκεί-
νους, τοὺς ὁποίους συνέλαβον, ἀλλὰ
μόνον νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ φανερώ-
σουν δημοσίᾳ τὴν πίστιν των.

(Ἔπεται ἡ συνέχεια).

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἀνακοινῶνται καθηκόντως πάσαις ταῖς Ἐφορεῖαις ταῖς Διευθυνσεσι καὶ διδασκάλοις τῶν Κοινοτικῶν Σχολῶν, ὅτι νῦν ὅτε εἰ ἀγλαοὶ καρποὶ τῶν γυμναστικῶν ἀγῶνων ἤρξαντο νὰ γίνωνται κατάδηλοι καὶ ἐκινήθη τόσον ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον τοῦ μαθητικοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἑλλης τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμογενείας καὶ ἀλλαγῆ μὲν πολλαχού, ἀλλ' ἰδιαίτατα ἐν Σμύρνῃ καὶ ταῖς περιχώροις, χρέος ἀπαραίτητον πᾶσιν ὑμῖν ἐπιβάλλεται, ὅπως τὸ ἀρξάμενον τοῦτο καλὸν καὶ ἐθνῶφελές ἔργον τῶν σωμαστικῶν καὶ ἀγῶνων προαχθῆ καὶ τελειοποιηθῆ καὶ κατορθωθῆ ὅπως οὕτω καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος εὐρίσκηται καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς σωματικῆς διαπλάσεως εἰς ἣν ἀκμὴν εὐρίσκονται αἱ εὐρωστοὶ καὶ ὑγιεῖς κοινωνίαι τῶν πεπολιτισμένων λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις καλεῖ καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν περίοδον τῶν σχολικῶν διακοπῶν, ἤτοι ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου μέχρι τέλους Αὐγούστου, ὅλους τοὺς διδασκάλους ὄλων τῶν κοινοτικῶν Σχολῶν τῆς Σμύρνης τῶν περιχώρων καὶ πάσης ἄλλης Κοινοτικῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅπως προσερχόμενοι ἀκροασθῶσιν ὑψηλοτέρων μαθημάτων

σχετιζομένων πρὸς τὴν Γυμναστικὴν, συμπληρώσωσι πᾶσαν τὴν τυχὸν αὐτῶν ἑλλειψιν καὶ τελειοποιηθῶσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς σχολικῆς γυμναστικῆς, παρασχεθησομένης καὶ αὐθις αὐτοῖς δωρεὰν καὶ ὅλων ἀνεξόδως ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γυμναστικῆς ἐν τῇ Εὐαγ. Σχολῇ κ. Σοφ. Μάγνη, μεθ' οὗ θὰ κανονίσωσι τὸ πρόγραμμα καὶ τὰς ὥραν τῆς διδασκαλίας. Τοῦ εὐεργετήματος τούτου τῆς δωρεὰν διδασκαλίας δὲν ἀποκλείονται καὶ αἱ διδασκάλισσαι τῶν Κοινοτικῶν Παρθεναγωγείων τῆς πόλεως Σμύρνης, καθὼς καὶ αἱ τελειόφοιτοὶ τοῦ Διδασκαλείου τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου καὶ τοῦ Ὀμηρείου Παρθεναγωγείου καὶ αἱ διδασκάλισσαι τῶν Παρθεναγωγείων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἔσαι θέλουσι νὰ προπαιδευθῶσι καὶ καταρτισθῶσι εἰς τὴν γυμναστικὴν, ὡς ἐγένετο καὶ κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη ἕνα καὶ αὐταὶ παιδεύσωσι καὶ καταρτίσωσι καὶ διαπλάσωσι σωματικῶς τὰς μελλούσας μητέρας τοῦ Γένους μας, εἰς τὰς ὁποίας ὑφ' ἧς βιοῦμεν συνθήκας τόσος βαρὺς ἔλαχε κλήρος. — Τρέφομεν ἀκράδαντον τὴν πέποιθησιν, ὅτι πάντες εἰς ἑσους καὶ εἰς ἑσας ἢ ἀκμὴ καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν τέχνων καὶ τῶν ἀπογόνων μας δὲν εἶνε κενὸν

μόνον ὄνομα, ἀλλ' εἶναι πρᾶγμα καὶ ὄνομα περισπούδαστον καὶ τιμώτατον, θέλουσι σπεύσει νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν πατρικὴν ἡμῶν ταύτην παράκλησιν καὶ παρακέλευσιν καὶ προθύμως λίαν θὰ προσέλθωσιν ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ μηνὸς Ἰουλίου νὰ διδασκῶσι τὰ νέα καὶ ἀνώτερα μαθήματα καὶ τὰς μεθόδους τῆς σχολικῆς γυμναστικῆς, ἐφ' ᾗ καὶ εὐλογούμεν ὑμᾶς πάντας καὶ πάσας πατρικῶς.

Ἐν Σμύρνῃ 24ῃ Μαΐου 1912.

+ Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐλλόγιμοι κύριοι Διευθύνται καὶ Διευθύντριαι καὶ Διδάσκαλοι τῶν Σχολῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σμύρνης.

Ἀνακινούμεθα ὑμῖν, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ ἐκδεδομένον καὶ ἐν ἐφαρμογῇ εὐρισκόμενον πρόγραμμα ὀφείλετε ἀνυπερθέτως νὰ υποβάλητε εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν ἐπὶ τοῦ εἰρημένου προγράμματος καὶ τῆς ὅλης σχολικῆς ὑμῶν ἐργασίας σχετικὰς παρατηρήσεις.

Ἰδιαιτέρως χρεωστοθεσιν οἱ Διευθύνται νὰ συνοδεύσωσι τὰς γραπτὰς παρατηρήσεις ἐκάστου διδασκάλου μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν παρατηρήσεων καὶ πορισμάτων ἐγγράφως. Ἀνυπερθέτως δὲ μέχρι τῆς 9ης τοῦ μηνὸς Ἰουνίου πρέπει νὰ εἶνε συγκεντρωμένα εἰς χεῖρας ἡμῶν τὰ ἐν λόγῳ ἐγγράφα πρὸς μελέτην ὑπὸ τῶν ἀρμοζίων.

Ἐπίσης ἀνακινούμεθα ὑμῖν ὅτι

τὰ μαθήματα τῶν Νηπιαγωγείων θὰ διακοπῶσιν ὀριστικῶς τῇ 2ῃ Ἰουνίου καὶ τῇ ἀμέσως ἐπομένῃ Κυριακῇ γενήσονται ὕλων τῶν νηπιαγωγείων αἱ Σχολικαὶ ἑορταί.

Τῶν Δημοτικῶν Σχολείων αἱ ἐξετάσεις θὰ διεξαχθῶσιν ἀπὸ τῆς 5ης μέχρι τῆς 20ῆς Ἰουνίου, καὶ ἀκατώτεραι τάξεις τῶν ἀπολυομένων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν θὰ ἐξετασθῶσι καὶ προφορικῶς ἐνώπιον ἐπιτροπείας πρὸς τοῦτο καταρτισθησόμενης.

Ἡ ἑορτὴ τῆς ἀποδόσεως τοῦ Κεντρικοῦ Παρθενιαγωγείου γενήσεται τὴν 17ην Ἰουνίου, τῶν δὲ ἄλλων Σχολῶν τὴν 24ην.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, ἀρμοδίως μελετηθέντων καὶ ἐγκριθέντων, ἐριστώμεν τὴν προσοχὴν ὄχι μόνον τῶν Διευθυντῶν καὶ Διδασκάλων, ἀλλὰ καὶ πασῶν τῶν Ἐφορειῶν τῶν Κοινοτικῶν Σχολῶν, ὅπως ἀπαρεγκλίτως τηρηθῶσι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς καθόλου παιδείσεως τῆς ὁμογενείας ἡμῶν.

Εἴητε δὲ υγιαίνοντες ἐν Κυρίῳ

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 24 Μαΐου 1912.

+ Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Σ. ἄγιον 40 Ἐκκλησιῶν κ. κ. Ἀγαθῶν ἄγγελον (40 Ἐκκλησίαι).—Α. Σ. ἄγιον Γρεβενῶν κ. κ. Αἰμιλιανὸν (Γρεβενά).—Α. Σ. ἄγιον Κορυθαῶς κ. κ. Γερμανὸν (Κορυθαῶ).—Α. Σ. ἄγιον Ἰμβρου κ. κ. Χρυσόστομον (Ἰμβρον).—

Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Νεόφυτον Βαρδαλάχον (Ἀδραμύτιον).—Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Δωρόθεον Ν. Δουκάκη (περιοδεύοντα).—Αἰδεσιμ. Παπᾶ Σταμάτιον Δόβολαν (Καϊολὰρ) καὶ κ. κ. C. Street (Paris).—Βασιλείον Κ. Βογιατζῆν (Φρένελι—Ἀδραμυττίου).—Ἰωάννην Ε. Πανσεληνιάδην (Χάλην).—Βασιλείον Παπαῖωαννικίου (Ἀξάριον).—Κωνσταντῖνον Παπᾶ Ἰωάννου (Βιτάστα) καὶ Ἰωάννην Ἐμμ. Δημητριάδην (περιοδεύοντα). Ἐπιστολαὶ σας ἐλήφθησαν. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς. — Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Δωρόθεον Ν. Δουκάκη (περιοδεύοντα). — Αἰδεσιμώτατον Οἰκονόμον Παπᾶ Χριστόδουλον (Καβάλλα).—Ἱερολογ. Ἱεροδιάκονον κ. Κωνσταντῖνον Βαλιάδην (Λωζάνην—Ἐλβετίας).—Ὅσιώτατον Μοναχὸν κ. Ἀβεμέλεχ Μπανάκη (Τσιπίδος—Πάρου) καὶ κ. κ. Ἀργύριον Ἰωάννου καὶ Ἰωάννην Θεοδώρου (Ζηλιάχοβαν). Συνεμορφώθημεν ἐδηγίαις ὑμῶν.—Α. Σ. ἄριον Πισιδείας κ. κ. Γεράσιμον (Ἀτάλεια) καὶ Αἰδεσιμώτατον Πρωθιερέα κ. Ἰωάννην Χ' Δημητρίου (Κοντινόν). Ἐλλείποντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.—Πανοσιολ. Ἐρχιδιάκονον κ. Ἀγαθάγγελον Π. Λαγίδην (Κῶν). Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.—Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀνάκιον ἱερὰν Μονὴν Ξενοφώντος (Ἄγιον Ὄρος) καὶ κ. Ἀνδρέαν Α. Φι-

λιππίδην (Πειραιᾶ). Συνεμορφώθημεν ἐδηγίαις ὑμῶν. Ἐλλείποντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ἀῦριον Κυριακὴν 3 Ἰουνίου 1912 οἱ ἱερὸν κήρυκες τῆς Θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος «Εὐσεβείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς :

Ὁ ἱερολογ. κ. Γε. Ὀρφανίδης π. μ. ἐν τῇ ἱερῇ ναῷ ἁγ. Γεωργίου.

Ὁ ἱερολογ. κ. Γ. Πασχάλης π. μ. καὶ μ. μ. ἐν τῇ ἱερῇ ναῷ Μαγνησίας.

Ὁ ἐλλόγ. κ. Π. Κατσιναβάκης π. μ. ἐν τῇ ἱερῇ ναῷ ἁγ. Ἰωάννου (Λυγαριᾶς), μ. μ. δὲ ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Τρύφωνος.

Ὁ ἐλλόγ. κ. Ἀνδρ. Κουρνιακτῆς μ. μ. ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Νικολάου.

Πρὸς τοῦτοις σήμερον Σάββατον περὶ ἑσπέρην 11—12 π. μ. θὰ ἐρηγνεύσωσι τὸ ἱερὸν Ἐθαγγέλιον τῆς αὔριον εἰς ἐπίκοον πάντων τῶν μαθητῶν, ὃ μὲν ἱερολογ. κ. Γ. Ὀρφανίδης ἐν τῇ Καταστάματι τῆς Ἀγαθοεργοῦ ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, ὃ δὲ ἐλλόγ. κ. Π. Κατσιναβάκης ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Νικολάου.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος
† Ὁ Τράλλεων Χρυσόστομος
Π. Παπαδήμου

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΡ. ΑΔΕΛΦΟΤ. ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ
Περ. Δουκάς Π. Δουκέλλης
Γ. Ρουσσέν Ν. Βακαλάκης
Π. Κασάπογλου Στ. Κωνκαλάς
Α. Ἀθηνογένης Δ. Δουρουδόγλου
Μ. Νικολαΐδης Δ. Σεμιζόπουλος

Ἱπεύθυνος: Π. Γ. ΔΟΥΚΕΛΛΗΣ = Ἐκ τοῦ τυπολ. ἔργείου Ο ΕΡΜΗΣ.